

Arbetsmarknadsdepartementet

Förslag till yttrande på Ds 2021:27, Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet

Promemorians förslag och arbets- och företagsnämndens synpunkter

Uppdraget som redovisas i promemorian är mycket omfattande, samtidigt som den lyfter flera parallella utredningar som också kan anses ha påtagliga konsekvenser för kommuner och i förlängningen kommunens individer.

Flera av förslagen handlar om att möjliggöra och skapa förutsättningar för en effektiv och kostnadseffektiv samverkan mellan Arbetsförmedlingen och fristående aktörer.

Enligt förslaget till remissvar fokuserar Nacka kommun sina synpunkter på följande delar; samverkan kring myndighetsgemensamma individer och konsekvenser för kommuner.

Avsnitt 3 i promemorian kommenteras inte specifikt i denna tjänsteskrivelse då avsnittet inte innehåller några faktiska förslag. Nacka kommuns synpunkter som rör de frågor som diskuteras under avsnitt 3 fångas upp under avsnitt 9 Konsekvenser för kommuner.

Nedan redovisas de faktiska förslag som anges i promemorian, för vilka Nacka kommun föreslås att lämna yttrande.

4.2.1 Nya sekretessbestämmelser för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Nacka kommun ställer sig positiv till att sekretessbestämmelser gäller för samtliga fristående aktörer som anskaffas för utförande av arbetsmarknadsinsatser.

Gällande myndighetsgemensamma individer behövs ett förtydligande kring hur relevanta uppgifter, exempelvis för bedömning av rätt till ekonomiskt bistånd eller behov av parallella insatser, på ett rättssäkert och effektivt sätt kan kommuniceras mellan samtliga aktuella myndigheter och anskaffade fristående aktörer.

Nacka kommun vill lyfta risken att myndighetsgemensamma individer drabbas negativt av otydliga förutsättningar under nuvarande lagstiftning fram tills de föreslagna lagändringarna träder i kraft. Nacka kommun understryker vikten av att det under den tid som återstår, fram till dess att lagändringarna träder i kraft, finns tydliga lokala överenskommelser och en aktiv samverkan mellan kommunen, Arbetsförmedlingen och andra berörda myndigheter.

4.2.2 En särskild sekretessbrytande bestämmelse införs för Arbetsförmedlingen

Nacka kommun ställer sig positiv till lagstiftning som främjar relevant uppgiftslämning mellan aktörer för att på bästa sätt fullgöra uppdraget att ge rustande och matchande insatser till individ på sin väg till egen försörjning.

Gällande myndighetsgemensamma individer behövs ett förtydligande om hur liknande lagstiftning kan möjliggöra och säkerställa att relevanta uppgifter, exempelvis för bedömning av rätt till ekonomiskt bistånd eller behov av parallella insatser, på ett rättssäkert och effektivt sätt kan kommuniceras mellan samtliga aktuella myndigheter och anskaffade fristående aktörer.

4.3 Tystnadsplikt hos leverantörer och underleverantörer

Nacka kommun ställer sig positiv till lagändring som säkerställer tystnadsplikt, av uppgifter som obehörigen lämnas ut, för samtliga leverantörer som arbetar på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Gällande myndighetsgemensamma individer behövs ett förtydligande om hur liknande lagstiftning kan möjliggöra och säkerställa att relevanta uppgifter, exempelvis för bedömning av rätt till ekonomiskt bistånd eller behov av parallella insatser, på ett rättssäkert och effektivt sätt kan kommuniceras mellan samtliga aktuella myndigheter och anskaffade fristående aktörer.

5.2 Leverantörers skyldighet att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen

Nacka kommun ställer sig positiv till lagstiftning som säkerställer leverantörers lämning av uppgifter som Arbetsförmedlingen behöver i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Gällande myndighetsgemensamma individer behövs ett förtydligande om hur liknande lagstiftning kan möjliggöra och säkerställa att relevanta uppgifter, exempelvis för bedömning av rätt till ekonomiskt bistånd eller behov av parallella insatser, på ett rättssäkert och effektivt sätt kan kommuniceras mellan samtliga aktuella myndigheter och anskaffade fristående aktörer.

6.2 Ändringar i Arbetsförmedlingens registerlag

Nacka kommun ställer sig positiv till lagstiftning som reglerar ändamålen för Arbetsförmedlingens behandling av personuppgifter innefattar samtliga fristående aktörer som arbetar på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Utifrån erfarenhet och kontinuerlig utveckling av Nacka kommuns verktyg Jämföraren ser Nacka kommun att förtydliganden behövs gällande vilka uppgifter för respektive leverantör som kommer att publiceras och tillgängliggöras för att tillhandahålla, framförallt myndighetsgemensamma individer, ett fullgott beslutsunderlag då de väljer leverantör av sin/a beviljade insats/er.

Gällande myndighetsgemensamma individer ser Nacka kommun ett behov av att säkerställa att relevant information om samtliga anskaffade fristående aktörer även kommer kommuner och andra berörda myndigheter tillhanda, på ett effektivt och rättssäkert sätt.

7 Följändringar i arbetslöshetsförsäkringen

Nacka kommun ställer sig positiv till föreslagen lagförändring.

Nacka kommun ser en överhängande risk med det statistiska bedömningsstödet, hur matchningen kommer att fungera och vad som händer med de individer som inte upptas av systemet.

Vidare ser Nacka kommun en risk gällande det statistiska bedömningsstödet möjlighet att på ett korrekt sätt bedöma myndighetsgemensamma individers förutsättningar och möjlighet att tillgodogöra sig olika typer av insatser. Nacka kommun anser att bedömningen av vilken/vilka insats/er som är mest arbetsmarknadspolitiskt motiverad/e bör, för myndighetsgemensamma individer, bör göras i samråd med individansvariga handläggare på aktuella myndigheter. Detta för att säkerställa att parallella insatser kompletterar varandra på bästa sätt, så att individen på snabbast möjliga sätt ska stå till arbetsmarknadens förfogande och slutligen komma i långvarig egen försörjning. För att säkerställa det arbetsmarknadspolitiska uppdraget bör myndighetssamordningen ske mellan individansvariga handläggare på respektive myndighet, och vid behov även tjänstepersoner ur individteam på respektive myndighet.

Nacka kommun ser även behov av förtydliganden gällande gränsdragningar för bedömning och beviljande av insatser utifrån olika individgruppers aktuella och framtida behov. Här behövs förtydliganden om ansvarsfördelning, samverkan och finansiering främst kring myndighetsgemensamma individer med behov av mer omfattande parallella insatser, för att säkerställa att individen står till arbetsmarknadens förfogande för långsiktig egen försörjning.

8. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Nacka kommun ställer sig positiv till förbättrade förutsättningar för Arbetsförmedlingen att ta ansvar för och utföra sitt arbetsmarknadspolitiska uppdrag.

Förtydliganden behövs angående hur utrymmet för lokala överenskommelser kan komma att se ut då lagändringarna trätt i kraft. Förtydliganden behövs även kring kommuners möjlighet att i samverkan med Arbetsförmedlingen, och vid behov andra myndigheter, skriva en överenskommelse om en lösning kring exempelvis en individgrupp, en insats eller en process för myndighetsgemensamma individer.

Nacka kommun ser en påtaglig risk att myndighetsgemensamma individer drabbas negativt av rådande otydlighet i ansvarsfördelning och utförande fram till dess att erfarenheter dragits av kundval rusta och matcha och till dess att lagförslagen träder i kraft. Nacka kommun vill se en fördjupning, såväl strukturellt som operativt, kring hur samordning och samverkan ska se ut för myndighetsgemensamma individer.

Även kommuners erfarenheter från samverkan fram till dess att lagförslagen träder i kraft bör komplettera andra erfarenheter och tillsammans forma slutgiltiga förtydliganden och gränsdragningar. Framförallt de behövda förtydligandena kring målgrupper för de olika insatserna, och vilka förutsättningar som ligger till grund för beviljande av olika insatser. Nacka kommun ser även att erfarenheter av just samverkan fram till dess att lagförslagen träder i kraft bör forma tydligare roller, förutsättningar, ansvarsfördelning för samtliga myndigheter och fristående aktörer. Dessa erfarenheter bör även bidra till att tydliggöra riktlinjer för samverkan utifrån individens förutsättningar och behov. Därutöver behöver samtliga lärdomar och erfarenheter bidra till förtydligande kring finansieringsmodellen för vad som är arbetsmarknadspolitiskt motiverat även för myndighetsgemensamma individer.

För att undvika att nuvarande otydlighet gällande arbetsmarknadsinsatser riskerar att driva på långtidsarbetslösheten ytterligare vill Nacka kommun återigen hänvisa till det brev Nacka kommun skickade till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark i januari 2020. Nacka kommun önskar där komplettera pilotkommunerna för kundval rusta och matcha genom att under en avgränsad period få helhetsansvar för både etableringsuppdraget och det arbetsmarknadspolitiska uppdraget riktat mot nyanlända och arbetssökande i Nacka. Förslaget om att utse Nacka till pilotkommun skulle en möjlighet för staten att komplettera utredningen med kunskap om en alternativ utföringsform samt utvärdera effekterna av en mer omfattande delegering av strategiskt och operativt ansvar till kommunerna i det kommande reformerade systemet. Som bieffekt uppnås även bättre uppfyllande av lagkraven om effektiv verksamhet samt god hushållning med både statliga och kommunala medel. Förslag på finansiering av detta återfinns i ovan nämnda brev.

9 Konsekvenser för kommuner

Redan i dag tar kommunerna ett stort ansvar för arbetsmarknadspolitiken. Nacka kommun vill i detta remissyttrande lyfta problematiken med de ännu outredda konsekvenser reformeringens får för landets kommuner, och i förlängningen de myndighetsgemensamma individerna. Förtydliganden som krävs gäller framförallt kostnader och arbetsinsatser som riskerar att belasta kommunerna till följd av den otydliga ansvarsfördelningen.

Enligt promemorian kommer reformeringen av Arbetsförmedlingen inte att påverka ansvarsfördelningen mellan stat och kommun. Kommunerna fyller idag en viktig funktion för arbetssökande som står långt från arbetsmarknaden. I dessa fall kan samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommun vara det mest effektiva sättet för individen att komma närmare ett arbete och/eller studier. Här behövs ytterligare förtydliganden kring hur Arbetsförmedlingen kommer att ta ansvar för den viktiga samverkan. En sammanhållen planering och handlingsplan är avgörande för arbetssökande, speciellt för myndighetsgemensamma individer som i vissa fall är i behov av parallella insatser av myndigheter och fristående aktörer.

Brett utbud av insatser och mångfald av leverantörer

Nacka kommun understryker att det saknas en analys av de behov kommunerna möter i arbetet och samverkan runt långtidsarbetslösa i behov av kommungemensam samordning. Förtydligande behövs kring hur den nya organiseringen av Arbetsförmedlingen ska möta de behoven.

Nacka kommun ser vidare behovet av förtydliganden kring gränsdragningen av vilka insatser kommunen får bevilja. Detta gäller särskilt för individer som ännu inte anvisats till en insats eller som ännu inte har en full planering hos Arbetsförmedlingen. Förtydliganden behövs både för vilka individer som kan beviljas olika insatser, samt hur olika insatser förhåller sig till varandra.

Förtydliganden behövs även för gränsdragningar när en leverantör är skyldig att ta emot/avsluta/lämna över uppdraget till annan leverantör och/eller myndighet.

Förmedlingsinsatser

Nacka kommun bedömer att den statistiska automatiserade bedömningen som ligger till grund för anvisandet av individer till de nya förmedlingsinsatserna riskerar att missa relevant information som sedan ligger till grund för behovet av myndighetssamordning och/eller parallella insatser från kommunens sida.

Förtydliganden behövs kring gränsdragningar för målgruppen för insatsen. Det behövs även förtydliganden kring samverkan runt en myndighetsgemensam individ när förmedlingsinsats ska eller har beviljats.

Nacka kommun ser vidare behoven av förtydliganden kring ersättningsmodell och snabbhetspremier till leverantörer, specifikt avseende individer som har flera parallella insatser.

Effektivt informationsutbyte

Nacka kommun ser positivt på att flera av förslagen handlar om att möjliggöra och skapa förutsättningar för både en effektiv och kostnadseffektiv samverkan mellan berörda parter. Nacka kommun anser att det saknas förslag som inkluderar ett rättssäkert informationsutbyte kring myndighetsgemensamma individer i behov av myndighetssamordning och/eller parallella insatser. En tydligare analys behövs av systematiska och organisatoriska förutsättningar för rättssäkert och relevant informationsutbyte mellan samtliga aktörer kring en myndighetsgemensam individ.

Likvärdig tillgång till service och insatser i hela landet

Nacka kommun ser positivt på ambitionen att säkerställa likvärdig tillgång till service och insatser i hela landet och framhåller vikten av att sätta individens förutsättningar och behov i centrum.

Samverkan med andra aktörer

Nacka kommun vill belysa behovet av förtydliganden kring hur uppdraget i promemorian förhåller sig till de klagoranden som under våren 2022, enligt regeringen, ska tillkännages i kompletterande utredningar för reformeringen av arbetsmarknadspolitiken; SOU 2020:41 *Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen – en analys av de rättsliga förutsättningarna* samt lagrådsremissen *En sammanhållen utbildning för nyanlända som har utbildningsplikt*.

Nackas erfarenhet av kundval

Nacka kommun har lång erfarenhet av arbete med kundval och systematisk uppföljning och utveckling av arbetet med auktoriserade anordnare. När kundval rusta och matcha (KROM) implementeras är det av yttersta vikt att lokala överenskommelser mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna ingås. Detta för att förtydliga hur samverkan kring myndighetsgemensamma individer i behov av parallella insatser och myndighetsgemensam samordning ska ske såväl strategiskt som operativt.

Nacka kommun som pilotkommun under tiden fram till införandet

Nacka kommun vill återropa det brev Nacka kommun sände till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark i januari 2020 där kommunen önskar att under en avgränsad period få helhetsansvar för både etableringsuppdraget och det arbetsmarknadspolitiska uppdraget riktat mot nyanlända och arbetssökande i Nacka. Förslaget om att utse Nacka till pilotkommun skulle innebära en möjlighet att komplettera utredningen med kunskap om en

alternativ lösning. Vidare skulle det ge möjlighet att utvärdera effekterna av en mer omfattande delegering av strategiskt och operativt ansvar till kommunerna i det kommande reformerade systemet.

Mats Gerdau
Ordförande
Kommunstyrelsen

Victor Kilén
Stadsdirektör
Stadsledningskontoret